

70. 0214/1920-116
EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
Államigazgatási és Pénzügyi Tanszék
Budapest, V., Egyetem tér 1-3.

archivum: 94

J E L E N T I S

a proletárdiktatura Könyvtérügyi politikai megbizottai
számadásainak és a Közkönyvtárak Gyűjtő és elosztó te-
lepének liquidációjának befejezéséről.

Előterjeszt i :

Dr. Magyar y Zoltán
miniszteri titkár és
miniszteri biztos

M e l l é k l e t z

1. / A könyvtári politikai megbizottak gazdálkodásának mérlegeit.
2. / A közkönyvtárak gyűjtő és elosztó telepe gazdálkodásának mérlegei.
3. / A Közoktatásügyi Népbiztosság terhére felvett összegek kimutatása.
4. / A felszámolás során bejelentett igények, 6 db / lásd a jelentés III. pontját/
5. / A M. K. Közp. Zálogház Igazgatóságának átvételi elismervénye.
6. / A butorokról szóló átvételi elismervények.
7. / A Vida féle könyvtétről szóló átvételi elismervény.
8. / A Pénzüntézeti Központhoz intézett átutalási levél másolat.
9. / Jegyzék a könyvtárügyi politikai megbizottaknak és a közkönyvtárak gyűjtő és elosztó telepének számadási könyveiről és iratairól.

*Csak a Közokt. miniszternek
szüks. intézett jelentés mellett.*

Közzétartásügyi Nyelvtanügyi Könyvtárak Gyűjtő és Elosztó telepe (Lónyay u. Váloghár)

Tagyon

Meleg

Számla

Fő

51	Kellemi Termékek Országos Tanácsa liquidáció bizottsága: a Közzétartásügyi Nyelvtanügyi Könyvtárak ügyi megfizetéstől 1919 aug. 11-én származó pénzeszközök elteremt 90600.- Ft. aug. 15-én teljes egészében megvált - értékesítései miatt le 80% 72480.- Ft. 1919 aug. 11-én kelt A 27802 k. cheque a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankra Kórhalmi Béla aláírásával 1919 aug. 11-én óta több letétbe befolyt befolyt 1919 aug. 11-ike óta befizelt munkabérek és liquidációs költségek Berevadás (1 fali óra) Veszteség	18120 ~ 36430 70 12190 38 66741 08 32498 76 34242 32 100 - 357879 68 392222 -	50	Közzétartásügyi Nyelvtanügyi Könyvtárak megfizetlek	392222
----	--	---	----	--	--------

Veszteség	Kredniény	Számla	Nyereség
60. Pénzügyi közzétartás számla	73615 ~	Veszteség	357879 68
73. Költségek	1926 05		
75. Származó munkabérek	152152 96		
81. Származó munkabérek	75043 03		
86. Származó költségek	2602 36		
91. Munkás birtokos pénztár járuléka	2513 28		
94. Törvény költségek	50027		
	284264 68		
	357879 68		357879 68

Schwarz György

Budapest, 1920. május hó 15-én.
 J. P. ...

Közzététel
 a Közzétételügyi Népbiztosság Könyvtáriügyi Meghívottak és
 Országos Könyvtáriügyi és Bibliográfiai Intézete által a Közzététel-
 ügyi Népbiztosság

XIII. számú rendelet által igénybe vett
 összegekről

1919	május 30	a Közzétételügyi Népbizt.	83793/19	sz. r.	50000.-
	június 20	"	" 153440/19	" "	50000.-
	" 28	"	" 152066/19	" "	150000.-
	" "	"	" 154387/19	" "	37200.-
	július 18	"	" 158781/19	" "	300000.-
					<hr/>
					587200.-

Mérsolat

Pénzüntézeti
Központ

Budapest, 1920. július 28.

Szellési Termékek Országos Tanácsa, f. a

B u d a p e s t

IV. Kinizsi-u. 3.

Felzámolási előlegszámla

Megkaptuk f. hó 15.-én hozzánk intézett ny.
átiratukat és szives tudomásukra hozzuk, hogy a Vallás és Közok-
tatásügyi miniszteri számvevőség VIII. ügyosztálya által szám-
fejtett ellennyugta alapján a m. kir. központi állampénztárnak
a Vallás és Közoktatásügyi tőrcza javára b. rendelkezésük ér-
telmében.

K 34,248.32-t befizettünk, mely összeggel f.
hó 28.-i értékkel fent róvatolt számlájukat megterheltük.

Teljes tisztelettel

Pénzüntézeti Központ

J E G Y Z É K

a könyvtárügyi politikai megbizottaknak és a Közkönyvtárak Gyűjtő és elosztó telepének számadási könyveiről és iratairól:

I. Könyvtárügyi Megbizottak

1. / Pénztárkönyv,
2. / Folyószámla és főkönyv,
3. / Napló-füzet, és pénztári bizonylatok,

II. Közkönyvtárak Gyűjtő és elosztó telepe

4. / Főkönyv,
5. / Pénztárkönyv,
6. / Napló,
7. / Segédmunkás-könyv,
8. / Irodai munkás-könyv,
9. / Expediáció és raktár,
10. / Faktári munkások,
11. / Beérkezett német szortiment könyvek naplója,
12. / Beérkezett kiadói küldemények naplója,
13. / Kimenő küldemények naplója,
14. / Visszárú és hiányzó könyvek jegyzéke,
15. / Visszaküldött könyvek jegyzéke,
16. / Fuvarjelentések,
17. / Napi események jegyzéke,
18. / Átvételi könyv,
19. / Beszerzési csoport folyószámla könyve,
20. / 4 db. Nyilvántartási könyv,
21. / 48 " eredeti magánkönyvtár tulajdonosa által adott elismervény,

22. / egy csomag pénztárokmány,
23. / 2 dossie a Politikai megbizottak és
Gyűjtő-telep irataival,
24. / egy csomag nyilvántartási-lap és át-
vételi elismervény,
25. / A Közkönyvtárak gyűjtő és elosztó tele-
pének egy köteg irat, a Közkönyvtárak
gyűjtő és elosztó telepének irattára. -
26. / A felszámolásra vonatkozó iratok.

A m. kir. vallás- és közokt. minisztérium
TTB-igazgatóságának (V. Hold utca 16. II. em.)
Bp., július 14/1920

Cidelyi László

Nagyméltóságú Vallás és Közoktatásügyi Miniszter Ur!

A Közkönyvtárak Gyűjtő és elosztó Telepének liquidációjáról múlt év október-hó G-án előterjesztett és a Vallás és Közoktatásügyi miniszteriumban 4121/1920-B XVIII. szám alatt iktatott jelentésben rémutattam, hogy a felkészülő munkálat két pontban nem nyert akkor még befejezést, még pedig:

a Gyűjtő és elosztó telepen felhalmozott könyvkészlet egyrészt megállapított tulajdonosai még akkor nem vették át, másrészt pedig a Könyvtárügyi politikai megbizottak számadásainak, valamint a Közkönyvtárak Gyűjtő és Elosztó telepe számadásainak lezárása sem történhetett még meg. -

Az azóta lefolyt időben mindezeket a függő kérdéseket is lebonyolítottam és az egész felkészítési munkát befejeztem. - Fentidézett jelentésem kiegészítésül az alábbiakat van szerencsém előadni:

I. A Közkönyvtárak Gyűjtő és Elosztó telepének feloszlása

A Magy. Kir. Közp. Zálogház raktáráiban visszamaradt néhány száz kötetet, amelyeknek részben tulajdonosait sem sikerült megállapítani, a mel-lékelt átvételi elismervény ellenében átadtam a Közp. Zálogházak igazgatóságának azzal a megbizással, hogy azokat esetleg jelentkező, igazolt tulajdonosaiknak adják át, a megmaradtakat pedig őrizték további intézkedésig. -
Ha t. i. néhány ^{hó} napon belül ezek a könyvek jogos tulajdonosaiknak vissza adhatók nem lesznek, azoknak a Közok-

Nagyméltóságú

H a l l e r István vallás és

közoktatásügyi miniszter urnak,

B u d a p e s t .

tatásügyi Miniszterium könyvtárba való beszállítása, vagy már célra való felajánlása iránt fogok javaslatot tenni. -

Ezzel tehát a könyvanyag liquidációját befejezettnak tekinthető. -

II. A számadatok lezárása.

A Könyvtárügyi Politikai megbizottaknak az előbb idézett jelentésben szerint átvett számadásait megvizsgáltattam és könyveiket a függő ügyek lebonyolítása után lezárattam. - Ugyanígy jártam el a Közkönyvtárak Gyűjtő és elosztó telephelyek ügyeivel és számadásaival. - A könyvek lezárása után elkészítettem a mérlegeket, még pedig külön vagyon és eredmény számlát, a Közkönyvtárak Gyűjtő és elosztó telephelyének gazdálkodásáról, és ugyanúgy külön mérlegeket a Könyvtárügyi megbizottak gazdálkodásáról. - Mivel ez utóbbiak adták az Közkönyvtárak Gyűjtő és elosztó telephelynek az ellátmányt, a Könyvtárügyi politikai megbizottak gazdálkodásáról készített mérlegek a Közkönyvtárak Gyűjtő és Elosztó telephelyek gazdálkodási eredményét is magában foglalják. -

A Könyvtárügyi politikai megbizottak a mérlegnek 5-ik számú melléklete szerint a volt Oktatásügyi Népbiztosság szervezőségének VIII. számú osztályában feljegyzett 587300. --koronát vettek igénybe. - Ezzel szemben meglévő vagyon összesen K 34248. 32 fillér készpénz.

1 drh. falóra, értéke	"	1000.--
10 " iróasztal és 1 drh. papirkosár ért.	"	8600. --
végül V i d a Lajosné-féle könyvtár értéke	"	6000. --

Összesen: K 48948. 32

A Könyvtárügyi politikai megbizottak működése tehát K 539251. 68 fillért emésztették föl a készpénzből. -

A fenti pénzmaradványnak K 34248 32 fillérnek a Vallás és Közoktatásügyi tárca javára a Közl. Állampénztárba való beszolgáltatása iránt egyidejűleg intézkedtem - A berendezésből 6 dbt. iróasztalt, a Vallás és Közoktatásügyi miniszterium számvétségének a mellékelt átvételi elismervény szerint már korábban átadtam, a megmaradt berendezést egyidejűleg a Vallás és Közoktatásügyi Miniszterium segédhivatali főigazgatóságához beszolgáltatam, a V i d a Lajosné-féle könyvtért a Vallás és Közoktatásügyi Miniszterium könyvtárának már korábban átadtam -

III. Bejelentett igények

A liquidáció folyamán összesen 6 igényt jelentettek be még pedig : egyet a Könyvtárügyi Politikai megbizottak ellen,

1. / A Ganz és Társa, Danubius gépgyár r. t. részéről, a gyárban lévő könyvtárhelyiség átalakítása és berendezési költségért..... K 73504.56 fillér erejéig,

és ötöt a Közkönyvtárak Gyűjtő és elosztó telepe ellen, még pedig:

2. / F i s c h e r Bernát és fiai, egy üvegfal felállításáért, a szükséges átalakításokkal, és kiegészítésekkel ..... K 3250 -- erejéig,

3. / D i t r i c h s t e i n takarítási vállalat, takarításért maradvány ..... K 1250.32 fillér erejéig,

4. / R i g l e r József Éde, r. t. számla szerint árukért..... K 351.60

5. / Athenaeum irodalmi és nyomdai r. t. könyvkiadó hivatal, vissza nem adott könyvekért K 2020.40

és 6. / K i l i á n Frigyes könyvkereskedő, vicsa
nem adott könyvekért..... K 321. 60
fillérk erejéig -

E hat száma közül egyet sem egyenlít-
tettem ki, mert a magyar kir. kormánynak 1862/1870. K. T.
száma rendelete szerint /: megjelent a Budapesti Közlöny-
nek f. évi február hó 11-iki, 33. számában:/ " az ugyne-
vezett Népköztársaság és az ugynevezett Tanácsköztársaság
szervei és közgei, vagy az általok alkotott intéz-
mények szervei és közgei részéről kötött ügyletekből
és egyéb cselekményekből származott követeléseket, to-
vábbá rendelkezéseket az államkincstár, vagy az állam
törvényes szervei és intézetei ellen bírói úton érvé-
nyesíteni nem lehet. -" Ez az állapot ma is fennáll és
ezért a felsorolt követelések nem peresíthetők. -

Tudomásom van róla, hogy kormányrende-
let készül arról, hogy az ilyen követeléseket az állam
mennyiben ismeri el és ennek következtében mennyiben haj-
landó kielégíteni. - A rendelet alap gondolata tudomásom
szerint az, hogy kielégítés csak azokért a követelések-
ért adható, amelyek az állam tényleges gazdagodásából,
tehát olyan szállításokból származnak, amelyeknek nem a
Tanácsköztársaság, vagy annak szervei, hanem az állam
vette hasznát. - Minden máskövetelés elutasítandó lesz
és azok csak a Tanácsköztársaság szerveivel, illetve
annak embereivel szemben lesznek érvényesíthetők. - Ha ez
a rendelet ilyen értelemben fog megjelenni, akkor a fel-
sorolt hat igény közül egyedül B i g l e r József Me-
r t. -nak K 321. 60 filléres igénye lesz elismerendő, mint
hogy a szállított anyagokat nem a Tanácsköztársaság, ha-
nem nagyobb részben a felszámolási műveletet végző hi-
vatal használta fel. -

A többi öt követelés elutasítandó lesz,
még pedig:

1. / A Ganz és Tsa. Danubius gépgyáráé azért, mert a lényvtárhelyiségben végzett munkálattal egyedül ő gazdagodott, azok a Tanácsköztársaság bukása után is a birtokában maradtak.

2. / A Fischer Bernát és fiai-é azért, mert az üvegfal a tanácsköztársaság bukása után azonnal lebontandó és régi helyére, a zálogház szolgálata érdekében visszaállítandó volt, tehát ez a munka az államra csak terhet jelentett, nem pedig hasznot.

3. / Ditrichstein takarítási vállalatát azért, mert a takarítás használata átmeneti és azt a Tanácsköztársaság szervei élvezték.-

4 és 5 / Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.t. és Kilián Frigyes könyvkereskedőt azért, mert a számlázott könyvek a liquidáció során feltalálhatók nem voltak és így megállapítható, hogy azokkal az állam nem gazdagodott, hanem a proletárdiktatura alatt akadt gazdájuk, akik helyett az állam nem fizet. -

IV. Javaslat.

Tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy a bemutatott számadásokat megvizsgálni, jelentéseimet tudomásul venni, nekem a számadási felmentvényt megadni és miniszteri biztosi megbízatásom alól felmenteni méltóztassék. -

Együttal tisztelettel kérem, hogy a mellékelt számadásokat és iratokat vett használat után az Országos Központi Levéltárba /:Vár, Bécsi-kapu tér:/ beszéllítettetni méltóztassék, ahova jelentéseimnek eg-egy példányát közvetlenül beküldöm, és ahol a magy. kir. kormány rendelkezéséből a Tanácsköztársaságra vonatkozó történelmi anyag összegyűjtetik. -

Budapest, 1921. július hó 14. -én

Magyar Zoltán

miniszteri titkár és

miniszteri biztos